

IZMEĐU SPOLOVA I STVARNOSTI

INTERSEKSUALNOST INTERSPOLNOST

Interseksualne (mogu se koristiti i termini **interspolne** ili **intersex***) osobe su osobe koje su rođene sa hromozomskim, hormonskim ili genitalijskim karakteristikama koje ne odgovaraju zadatim standardima muške ili ženske kategorije.

Riječ **interseksualnost** je zamijenila pojam hermafrodit, koji su koristili liječnici tokom 18. i 19. vijeka i koji se danas smatra nepreciznim, politički nekorektnim i nestručnim.

Termin **interseksualnost** trebalo bi zamijeniti terminom **interspolnost**, jer je precizniji budući da se interspolnošću označava drugačiji razvoj spolnih karakteristika od biološkog ženskog ili muškog spola, dok pojam interseksualnost asocira na seksualnost osobe, umjesto na njen biološki spol.

Danas se o spolu djeteta odlučuje na osnovu medicinskih testova. Prema zvaničnoj medicini postoji dvadesetak stanja koja se nalaze između muškog i ženskog biološkog spola, čija se razlika utvrđuje na osnovu hromosoma (XX, XY), hormona (estrogen i progesteron, testosteron) i unutrašnjih i spoljašnjih genitalija (vulva, klitoris, vagina, testisi i penis).

Spolne karakteristike interseksualne osobe nastaju kao kombinacija bioloških ženskih i muških spolnih karakteristika. S toga, interseksualnost se kao spol nalazi između tipičnog ženskog i muškog spola.

Ukoliko dijete ima Y hromozome i penis koji po medicinskim mjerilima mora biti veći od 2,5 cm pri rođenju ili ga je moguće rekonstruisati, djetetu će biti dodijeljen muški rod.

Ukoliko dijete ima Y hromozome i penis koji je neadekvatan ili ga je nemoguće rekonstruisati, dodjeljuje mu se ženski rod, koji se zatim i hirurški konstruiše.

Ukoliko dijete nema Y hromozome, dodijelit će mu se ženski rod. Genitalije će pri tome biti hirurški izmijenjene kako bi više ličile ženskim genitalijama. To može uključivati operaciju smanjenja klitorisa i konstruisanje vagine.

Prema podacima [Interseksualne zajednice Sjeverne Amerike \(ISNA - www.isna.org\)](http://www.isna.org), svaka 2000. beba se rađa kao interseksualna.

[Međunarodna organizacija interseks osoba](http://www.oiiinternational.com) (Organisation Intersex International – OOI, www.oiiinternational.com) najveća je organizacija koja se bavi pravima interseksualnih osoba.

Interseksualne osobe **moraju** imati pravo da same odlučuju o svom tijelu i spolnom i/ili rodnom identitetu, naročito u slučaju kada medicinska intervencija nije neophodna.

Identitet interseksualnih osoba **može, ali i ne mora**, da se uklapa u binarni koncept muškarca i žene.

Interseksualnost:

- nije seksualna orijentacija.
Ali kao i sve druge osobe, i interseksualne imaju seksualnu orijentaciju.
- nije rod niti rodni identitet.
Ima veze sa spolom i biologijom.
- nije pitanje identiteta.

Mnoge osobe sa interseksualnim razlikama ne znaju da ih imaju i mogu, ali i ne moraju nikad otkriti da su interseksualne.

Mnoge interseksualne osobe ne trebaju ili ne žele proći liječnički tretman.

Pravo na sopstveni tjelesni integritet, rodni/spolni/seksualni identitet i izražavanje interseksualnih osoba, treba biti izričito zagarantovano i zaštićeno.

U javnom prostoru neophodno je koristiti terminologiju koja nije uvredljiva ni diskriminirajuća prema interseksualnosti.

Pravna zaštita interseksualnih osoba je neophodna kako bi se mogli zakonski regulisati slučajevi diskriminacije u oblasti zdravstva, obrazovanja, zaposlenja, itd. Kako bi se u potpunosti ispoštovala ljudska prava interseksualnih osoba, potrebno je adekvatnije primjenjivati i uskladiti postojeće zakonodavstvo sa *Zakonom o zabrani diskriminacije* koji zabranjuje diskriminaciju na osnovu spola i spolnog izražavanja.

Operacije normalizacije genitalija bi se smjele sprovoditi tek kada osoba dovoljno sazrije kako bi mogla donositi odluke u svoje ime.

Bioetički komitet američke pedijatrijske akademije (AAP) je 1995. godine donio odluku da se ne trebaju raditi nikakve operacije prilikom rođenja interseksualne bebe, već da se treba čekati dok osoba ne bude u godinama kada može sama odlučiti hoće li, ili neće, uraditi operaciju.

Za dodatne informacije ili savjet možete se obratiti Sarajevskom otvorenom centru, organizaciji koja promoviše puno poštivanje ljudskih prava i smanjenje nivoa diskriminacije na osnovu spola, seksualne orijentacije i rodnog identiteta na broj telefona **033/200-073** ili na e-mail: office@soc.ba i pravnosavjetovanje@soc.ba.

Za više informacija o radu Sarajevskog otvorenog centra potražite na:

www.soc.ba i lgbt-prava.ba.

 SARAJEVSKI
OTVORENI
CENTAR

ILGA
EUROPE